

FICTIUNE

Fiica Lunii

CLAUDIA CONSTANTINESCU

CLAUDIA CONSTANTINESCU

FIICA LUNII

PREFAȚĂ

M-am găsit cu Claudia Constantinescu pe mult huilul și atât de utilul Facebook. Fosta mea colegă de facultate de la filologia bucureșteană a anilor '70 m-a rugat, printr-un mesaj, să citesc câteva bucăți de proză scrise de ea și, dacă îmi plac, bine, dacă nu, să abandonez lectura.

Nu a fost nevoie să abandonez. Mai întâi fiindcă Elena Claudia Constantinescu nu scrie de azi, de ieri. O timiditate, o îndoială, o neîncredere, poate și o exigență exagerată față de sine – trăsături ce nu-i stau rău unui scriitor adevărat – au împiedicat-o să insiste, să încerce să convingă, să publice.

A apelat la edituri mici, fără posibilități de difuzare, fără matracaj mediatic. După titluri și conținut, scrierile ei ar fi trebuit totuși să atragă atenția. Asta, pe de o parte. Pe de alta, un roman despre deportare și crimele comunismului nesuștinut de evenimente care să atragă atenția asupra lui rămâne, chiar dacă este bine primit, un „bun de familie“, cum declară Claudia în prefața propriului ei roman, *Când se supără Tyche*, apărut în 2020 la Editura Sfântul Ierarh Nicolae, din Brăila.

Ca profesoară, fiindcă cea mai mare parte a vieții profesionale și-a desfășurat-o la catedră, Claudia a inițiat activități legate de înclinația ei pentru scris: a format și condus

trupe de teatru școlar, a scris pentru liceeni piese cu o anumită coloratură didactică, scenarii de film.

În volumul de față obține mult mai mult de la neîn-doielnicul ei talent de scriitoare: eu îi văd cartea ca pe o bijuterie de rafinament – observație socială și psihologică dublată de umor, oscilând între tandrețe și maliție, fără a deveni vreodată sarcasm.

Un locotenent, luptător în Afganistan, cu manifestări de șoc posttraumatic, zărește de la fereastra casei părintești, cu perdele involburate, o inexistentă fată frumoasă, necesară cât să-i spulbere din suflet sentimentele cu care a plecat – față de o iubită perfectă și credincioasă care l-a așteptat, sperând într-o căsătorie. Înainte de a consulta un psiholog, tânărul ajunge, îndemnat de măturărea din zonă, la un avatar al Mamei Omida, cunoscută de toată suflarea cu televizor din România. Ea se numește Gitta și e o fiică a Lunii (în hindu, cuvântul *ṭigan* se traduce „fiu al Lunii“) care nu a dat niciodată greș în isprăvi de legat și dezlegat suflete vrăjite sau dezvrăjite. Irevențios, nervos, copil răzgâ-iat și traumatizat pe deasupra, locotenentul o repede pe Gitta, care, drept pedeapsă, îl transformă pentru două zile în țap, obligându-l să petrecă patruzeci și opt de ore printre caprele ei. Două nopți care de altfel nu-s deloc neplăcute. Dintr-o relație pasageră cu căprița Pamela, locotenentu-lui i se naște un ieduț. Un accident și el curent azi, care nu împiedică restabilirea relației lui cu logodnica fidelă, pe care o recucerește punându-i problema cu o admirabilă abilitate: „De văzut nu o mai văzuse. Așa că, după multe și grele frământări, într-o seară, își luă inima în dinți și îi telefonă. O abordă biblic: «Tâlharul de pe cruce a fost iertat de Mântuitor de îndată ce s-a căit. I s-a promis și-un loc în Rai. Ai putea să ierți un păcătos care se căiește?»“

FIICA LUNII

Și avem, firește, happy end. Ironică, autoarea știe că ne-am săturat de drame și de mizerabilism și ni le vâără, abilă, pe ușa din spate.

Un avion plecat în bună regulă, cu un pilot îngrijorat că îl va înșela soția (cu cel căruia i-o cam furase, seducând-o, cu ceva timp în urmă) și cu un copilot gata de aventuri fără consecințe, dispare brusc de pe ecranele radarului, pierde înălțime vertiginos în vacarmul îngrozit al pasagerilor și aterizează în Bucegi, pe o pistă răsărită ca din pământ în creierii munților. Un Triunghi al Bermudelor pe care autoarea ne pune, cu finețe, să-l vizităm ca pe un muzeu în aer liber al kitschului, o societate de consum *oblige*, un spațiu între lumi la care visezi cât timp aștepți un tren și-l uiți imediat. Claudia Constantinescu are însă un scop serios, care îl depășește pe al nostru, care nu vrem decât să omorâm timpul, știind că doar de aceea ne-a fost dat, ca să-l omorâm, oricât ar fi de paradoxal. Scopul autoarei este ca, acolo, sub pământ, să descoperim o comunitate de oameni ieșită din mințile vraște ale unui bacalaureat de-al nostru, poate chiar student, care amestecă dacii cu turcii, pe Traian cu Decebal și care, căsătorindu-se, dau naștere poporului român. Un spațiu locuit, desigur, din tot felul de personaje fanteziste. Și toate acestea pentru a ne da ocazia de a o cunoaște acolo pe nașa Gittei, cea care îl transformase pe locotenentul luptător în Afganistan în țap. Nașa Gittei este aici regina unui fel de protoromâni (se aude ecoul sardonice al cântecului care spune că existăm aici de două mii de ani, pe lângă dovada vie a adevărului istoric.) Strămoșii noștri trăiesc sub Bucegi, iar pilotul asistă la un moment de agitație, de campanie electorală sui-generis, când, săturându-se de monarhie, cer un regim „cu șef temporar“. Adică democrație.

Un bărbat ajuns, cu nevastă, copii mari, căsătorii, se trezește într-o zi plin de bube – bube pe care niciun dermatolog nu le-a mai întâlnit pe pielea vreunui pacient, vreodată. Concomitent e urmărit peste tot, zi și noapte, de o arătare semănând a schelet de barză sau chiar de struț. Arătarea este vie, descrierea - cum nu se poate mai realistă. După atâtea desene animate cu personaje tembelizate câte ne este dat să înghițim, nici nu ne este greu să-l vizualizăm. Situația degenerază din rău în mai rău și e descrisă cu maximă economie de mijloace, fără cea mai mică intenție de a face neverosimilul verosimil și tocmai de aceea, foarte convingător:

„Continua să rămână pictat, mâncărimea să-l sece la inimă, ca și când ar fi avut râie. Și asta nu era tot, mai căzuse o belea pe capul lui. De câteva săptămâni îl urmărea tot timpul o arătare. Întâmplarea a ținut-o pentru el, i-a fost rușine să vorbească. Prima dată a zărit-o seara, în fața geamului, în momentul în care trăgea obloanele. Părea un schelet de barză sau mai de grabă de struț, roșu, incandescent, cu picioaroange și cioc. Nu s-a mișcat din fața ferestrei, a rămas acolo vreme de ore bune. Din când în când, gata să facă pe el de frică, se uita printre lamelele jaluzelei, să controleze dacă mai e acolo. Era.“

Toate astea i se întâmplă unui ditamai primarul, care crede inițial că belelele i se trag de la un vin oferit de un om de afaceri, interesat să obțină în chip ilicit un teren. Dar nu numai: recent l-a părăsit nevasta, după ce l-a prins în flagrant delict cu secretara, păruită în văzul comunității de soacră, așa că el, ca represalii, o bate pe nevastă la rândul lui, pentru prima dată de când erau căsătoriți.

Surpriza este că și el tot la ajutorul acestei fiice a Lunii – Gitta, țigancă vrăjitoare cu daruri multilaterale:

FIICA LUNII

ghicit în cafea, bobii, cărți, palmă, dezlegătoare de vrăji, clarvăzătoare, descântătoare – merge să apeleze.

Dincolo de restul trăsăturilor ei – limbaj, înfățișare, curaj, prezență de spirit –, Gitta are o trăsătură care o particularizează și aici autoarea trage un bobârnac fin romanului popular: Gitta nu lucrează cu Necuratul, ci cu Dumnezeu, și nu poate fi coruptă, cu toți banii din lume, să facă rău. Repară căsnicii, dar refuză să le strice, aduce nevestele fugite înapoi la familie, dar nu-i împacă pe amanții nelegitimi, scapă oamenii de moarte, nu-i ajută pe strigoii, deși au și aceștia drept să circule prin aceste proze, ci dimpotrivă, îi alungă. Vrăji urâte face rivala ei, Dobra, aproape la fel de pricepută ca ea, totuși nu egal de înzestrată. I se face și acesteia un portret sumar.

Toate aceste belele abundă în trimiteri la contemporaneitate: cu politicieni ciubucari, capre ecologiste, amoruri expeditiv, inspirate toate de nebunia vieții noastre, ciuruite de influențe exterioare de tot felul, devenită toată mecanică și exterioară. Ai zice că nu face decât să descrie cu exactitate o situație văzută la Știrile de la ora 5 sau Kanal D:

„A băut înjurându-i pe cei patru medici care-l consultaseră și ridicaseră din umeri, a băut înjurând-o de asemenea pe soacră-sa, care-l făcuse fustangiu, berbant, golan, băbă-lău, caftangiu, nerod și câte și mai câte în fața Primăriei, cu o gură cât o șură. Apoi nebuna năvălise în clădire, o târâse pe amantă-sa pe scări, de păr, și-o ciufulise în stradă, de-i văzuseră toți trecătorii și se cruciseră, în timp ce el tăcea ca mortul în păpușoi.“

Avem de-a face cu un carusel de povești burlești, cu escroci mari și mărunți, femei naive și înșelate, adolescenți recalcitranți și leneși, văduve ajunse la o vârstă ingrată, vâdate pentru averea lor și lipsite de altă protecție cu

excepția unei fantome, tinere agrementându-și relația cu fiorul unei iubiri cu un strigoi bântuind fără odihnă un castel, ca în cartea despre Dracula care ne-a pus pe harta lumii pe noi, românii, mame care-și corcolesc loazele ca în filmele noului val.

Totul este atât de firesc, încât îți strecoară în inimă, picătură cu picătură, sardonică, acceptarea încântată:

„A povestit cu de-amănuntul, sincer, n-a scăpat nimic: Tănțica fugită la mamă-sa, copiii de partea ei, supărați, mucioasa de secretară care-l amenință cu reclamațiile, bubele de care nu scapă, scheletul hoinar care-i apare seară de seară, înnebunindu-l, singurătatea, zâmbetele răutăcioase ale cunoscuților, spaima de control la Primărie... Ce să facă?! Ce poate să însemne tăvălugul ăsta de nenorociri?! (...) O cunoștea bine pe mamă-sa, femeie muncită, fiică de țărani săraci, știa că-i credincioasă, dar în același timp superstițioasă până peste poate. Bătrâna s-a tras mai aproape de el, l-a privit cu milă și l-a mângâiat îndelung pe părul încărunțit. Ca-n copilărie. O durea starea lui, știa și el asta.“

Clenciul întregii menajerii, al acestui univers pe cât de surâzător, pe atât de detracat, elementul său structurant este figura aceleiași Gitta. Țiganka ghicitoare în bobi, cafea, ghioc, în palmă, în tarot, vrăjitoarea capabilă nu doar de a transforma oamenii în ce vrea ea și pentru cât timp vrea ea, ci și să-i trimită în lumi inexistente și să-i aducă înapoi de acolo, după voie, tronează în mijlocul haosului ca o zeitate a Binelui, ca factor ordonator și salvator. Este Fiica Lunii și în fața ei, cu toată aparența ei umilă, nu suflă nimeni fără riscuri mari. Astfel încât dincolo de „realismul“ fiecărei istorii de viață, rostul poveștilor pare să fie acela de a completa portretul acestui personaj fabulos, de un realism

FIICA LUNII

care sare din pagină, cu un limbaj plastic, viu și savuros, de o mare inventivitate, degajând în mod curios o mare tandrețe și gingășie sufletească, părând să existe pentru a ține în echilibru balanța dreptății, ba chiar toată lumea suspendată deasupra hăului de propria ei nebunie.

Rezultatul este un cocteil delicios de Eliade, Caragiale, Márquez și Netflix, seducător și admirabil prin dozaj, inteligență, umor și autenticitate, cu un gust aparte, doar al lui, fără vreo urmă netopită din aromele celor invocați înainte.

Claudia Constantinescu se joacă cu o siguranță și o economie de mijloace desăvârșite, cu o lume care are propriile contururi și culori, amuzantă, cu un sarcasm cu ascuțișurile rotunjite de tandrețe. O lume care se ține minte. Pe scurt, prin care circulă seva literaturii adevărate.

DOINA JELA

FIICA LUNII

Vârsta și funcția l-au schimbat, era mai plin de el și mai încrezător în forțele sale. Și azi așa, mâine așa, și-a băgat Dracu' coada și s-a încurcat cu fătucă. El i-a cumpărat o garsonieră, ea a plătit în natură. A fost prudent, dacă nu ciripea cineva, n-avea cum să afle nevasta, dar, iată, a aflat până la urmă, l-a urmărit și asta a fost: a izbucnit scandalul și tot restul.

Cel mai mult l-a durut reacția copiilor. Fiică-sa a lăsat respectul la o parte și i-a strigat că nu-l mai recunoaște de tată, că i-e rușine cu el, că a făcut-o de răs în fața soțului, că s-a comportat ca un câine în călduri. Băiatul s-a controlat mai mult, însă nici el nu l-a menajat când l-a privit acuzator în ochi și l-a întrebat: „Ce dracu, măi, tată, e mai tânără decât fiică-ta, ce-a fost în capul tău?!“

Părăsit de familie, spre seară a fugit la secretară, dar tânăra nu i-a mai deschis zâmbitoare ușa, în cămășuța transparentă cu volane, a scos doar capul și i-a spus că s-a terminat, pune punct, i-a ajuns: e plină de cucuie după papara încasată în fața trecătorilor. A încercat s-o sperie că-i ia garsoniera și-o lasă pe drumuri, dar nenorocita i-a răs în nas și i-a spus că anunță Curtea de Conturi sau Direcția Națională Anticorupție să-i umble prin hârțoage. De unde a avut banii de garsonieră?! Din buzunarul lui?! Haida de! Vrea să-l dea în gât?! Îl va da. A uitat că i-a îmbătat pe oameni la crâșmă contra promisiunii de vot, că a dat șpagă electorală?! Că a luat bani pentru lucrări care au rămas nerealizate, că a făcut mișmașuri cu terenuri?! Și câte și mai câte.

Singurul om care-i rămăsese alături era mamă-sa. A plecat spre ea, ahtiat să primească un sfat, o vorbă caldă. Erau mulți nori pe cer, o pătură compactă, groasă, care coborâse întunericul de pe munte mai devreme decât ar fi fost cazul. Era înnegurat, auzea foșnetul pădurii și pașii

săi. Era frig, deși sfârșit de aprilie. Ciupea vântul. La un moment dat se încălzise binișor, apăruseră mugurii, apoi se răcise din nou. Și-a ridicat gulerul paltonului și a pornit buimac spre ulița copilăriei.

Deodată, ca din pământ, a apărut în fața lui arătarea fosforescentă, care l-a condus până în fața casei bătrâne. L-a însoțit patru-cinci ulicioare până în celălalt capăt al așezării. Mergea cu câțiva pași înaintea lui. Se oprea el, se oprea și ea. Pornea el, pornea și ea. Grăbea el pasul, grăbea și arătarea. Mai mult sălta, țopăia, decât călca. Un schelet! Și era roșu aprins, ca metalul scos din furnal. O mortăciune vie. Își făcuse cruci după cruci, dar stafia nu dispăruse. A năvălit peste bătrână galben ca ceara: „Maică, nu știu ce se-ntâmplă, dar uite-așa și-așa...” A povestit cu de-amănuntul, sincer, nescăpând nimic: Tănțica fugită la mamă-sa, copiii de partea ei, supărați, mucoasa de secretară care-l amenință cu reclamațiile, bubele de care nu scapă, scheletul hoinar care-i apare seară de seară, înnebunindu-l, singurătatea, zâmbetele răutăcioase ale cunoscuților, spaima de un control la Primărie... Ce să facă? Ce poate să însemne tăvălugul ăsta de nenorociri? O cunoștea bine pe mamă-sa, femeie muncită, fică de țărani săraci, știa că-i credincioasă, dar în același timp superstițioasă până peste poate.

Bătrâna s-a tras mai aproape de el, l-a privit cu milă și l-a mângâiat îndelung pe părul încărunțit. Ca-n copilărie. O dorea starea lui, știa și el asta. I-a spus că a făcut lucruri care nu i-au plăcut lui Dumnezeu și a primit pedeapsă. Să meargă la preot sau la Gitta, ea nu știe ce să-l sfătuiască. Atât ar vrea, să-și aducă nevasta înapoi și să se împace cu copiii. A pierdut o femeie gospodină, de casă, pentru o fătucă fără rușine. Nu o doare că vorbește lumea, gura

FIICA LUNII

lunii-i slobodă, dar o doare că și-a stricat el viața și s-a rupt de familie. Pentru asta plânge în fiecare zi.

A rămas peste noapte la ea. Femeia s-a bucurat, a pus pe plită tuciul, a învățit o mămăligă, peste care a turnat lapte dulce de oaie, cumpărat de la stână. Și-a amintit de copilărie, de tată-său, de perioada în care bătea maidanul cu băieții, iar mamă-sa îl spăla, seară de seară, în lighean, pe picioare, cu săpun de casă, ca să se urce curat în așternuturi. Rămas singur în odăița de la stradă, cândva camera lui, s-a întrebat: acum încotro?!

Nu-i dădea inima ghes să meargă la părintele Vasile, fiindcă bănuia ce o să-i spună. Să mai vină pe la biserică, să se împărtășească, poate și pe la vreo slujbă și să-i dea bani ca să-și termine de construit capela mortuară, așa cum îl tot bătea la cap de ceva timp încoace. Se hotărî. O să meargă la Gitta, țiganca. Asta ghicește, lumea vorbește că-i foarte bună, poate-i spune ceva de bube și de bărzoiiul mort și înviat care nu-i dă pace; popa ce să-i zică în afară de niște sfaturi legate de posturi negre și mătăanii?

Înainte de a se înveli cu velnița lăptoasă din lână de oaie, care-i dădea și mai mari mâncărimi fiindcă era aspră și firele ei treceau prin cearceaf, merse la fereastră și scrută întunericul. Voia să știe dacă-i tot acolo. Becurile de pe stâlpii din fața curții erau arse, nu le mai schimbasese nimeni. Se simți vinovat, măcar de mamă-sa să fi avut grijă. Dacă iese noaptea afară, cum nici nu vede bine, își poate rupe oasele în caz că se împiedică. În loc să-i mai repare câte ceva prin gospodărie, să-i mai aducă și ei câte-o prăjitură de cofetărie, după care știa că se dă în vânt, i-a cumpărat pițipoancei bomboane fine de ciocolată și bijuterii și a pierdut timpul cu ea.

Oricum, în fața porții, măgăoia nu mai era. Măcar atât! Murmură „Tatăl nostru“, își răsucește pielea cu unghiile timp îndelungat, se perpelă și adormi spre ziuă.

A doua zi trecu pe acasă, se schimbă la costum și cravată, dădu pe gât două cafele, se opri și la serviciu vreo două-trei ore, dădu dispoziție să se pună becuri la stâlpi și-apoi, spre prânz, coborî panta spre casa Gittei Pișloagă.

Ziua era mai luminoasă și mai caldă decât precedenta, fiindcă se deșirase plapuma de nori și se rupseseră zdrențe, iar razele soarelui se strecuraseră imediat printre tăvălugii cenușii, ce semănau cu lâna scărmanată.

Și cu țiganca avusese în iarnă o altercație. Venise însoțită de doi țigani să se plângă că i se prăvale zăpada de pe munte peste casă, iar ei, cei din Primărie, dau mână liberă hoților de lemn, care taie brazii și fac afaceri necurate. Intraseră peste rând, cu noroiul șir, îi umpluseră biroul de apă murdară scursă de pe galoși, țipaseră, se aoliseră, amenințaseră, făcuseră circ. Aproape îi dăduse afară și acum se întreba dacă femeii i-o fi trecut supărarea sau o să-l dea în brânci pe uliță, fiindcă în ziua aceea plecaseră toți trei afurisindu-l în limba lor indo-ariană.

O văzu de departe, în afara curții, în poartă, așteptând parcă pe cineva. Arăta ca o varză cu multe foi, având în vederea mulțimea boarfelor. Fustă, pulover și ilic lung de lână, împletit la andreele. Se arătă mirată că-l vede:

— Veniși în control pe vale, bre? Ce-ai pățit?!

Răspunse că a venit la ea.

— Haoleu, reacționează ea, da' ce-am făcut, soro?!

O liniști. Are nevoie de ea, vrea să-i întindă cărțile și să-i citească în cafea.

Pe fața femeii se lăți satisfacția. Răspunse:

FIICA LUNII

— Nu pot, bre, să te servesc, îmi fată scroafa. Sunt supărată rău c-au apucat-o durerile taman acu', când m-am nemerit singură. Mă uit de cineva, să m-ajute, și nu văz pe nimeni.

Încercă:

— Păi până fată, poate, totuși...

— Esclus! poci cuvântul, după care-i veni o idee năstrușnică. Știi ceva?! Hai, intră să m-ajuti s-o moșesc și după aia te-o ajuta și eu în problema matale. Altminteri nu mă bag nici moartă, oricum nu meriți.

Deci nu uitase. Bâigui:

— Poate mâine atunci. Sau poimâine. Când zici.

— Esclus! repetă. M-ajuti, te-ajut! Nu-i nici vecina acasă, iar cu ailaltă, bețivanca, nu vorbesc de doi ani. Mi-a mâncat găinile. Una câte una. Le-am văzut fulgii în curte. Hai, scoate-mă din belea, mămică, altminteri nu aștepta ajutor de la mine, că nu ți-l dau! Văd că ești bubos, poate te scap. Și ca să-ți fie clar, mai tare mă doare de scroafa mea decât de problemele matale.

Primarul nu mai moșise nicio scroafă și nu avea idee cât poate dura nașterea. Gândi că-ntr-o oră-două se va termina. Înțelesese că, dacă nu-i dă o mână de ajutor acum, când are nevoie, trebuie să-și ia gândul c-o să se mai ocupe de el. Și-atunci? Atunci ce va face? Încotro o va apuca?!

O urmă în curte, oftând. Femeia se oferi să-i dea nădragii de lucru ai răposatului, ca să nu-și păteze bunătatea de costum. Și-o cămașă. Și-aia-i curată, urmează s-o dea de pomană flăcăului care-i duce caprele la păscut. Refuză. Acceptă în schimb un halat nou-nouț, care păstra încă eticheta pe el, pe care și-l cumpăraseră femeia de la prăvălia din colț. Era înflorat și larg.

CUPRINS

PREFAȚĂ / 7

DOUĂ ZILE, FIUL IUBIT AL LUI PRICUS / 15

DUHURILE PĂDURII / 36

PRIMARUL GHINIONIST ȘI GITTA, FIICA LUNII / 72

URSITĂ REA / 98

IUBIRE IMPOSIBILĂ / 120

ÎN OLYMP, LA ZEI / 144

FICTIUNE • FANTASTIC

Cartea este un cocteil delicios de Eliade, Caragiale, Márquez și Netflix, seducător și admirabil prin dozaj, inteligență, umor și autenticitate, cu un gust aparte, doar al lui, fără vreo urmă netopită din aromele celor invocați înainte.

Claudia Constantinescu se joacă cu o siguranță și o economie de mijloace desăvârșite, cu o lume care are propriile contururi și culori, amuzantă, cu un sarcasm cu ascuțiturile rotunjite de tandrețe. O lume care se ține minte. Pe scurt, prin care circulă seva literaturii adevărate.

DOINA JELA

ISBN 978-606-9010-11-2

www.EdituraDarlée.ro